

Veel toneel voor lange winter te Brugge

De Brugse Korrekelder is aan zijn negentiende speeljaar toe. De abonnementenreeks behelst vier producties. Ze wordt ingezet met «Onder ons», het nieuwe stuk van de succesrijke komedie-auteur Alan Ayckbourn. Huisregisseur Roger Dewilde voert de regie. Tweede stuk is het overbekende «Bedden» van Dimitri Frenkel Frank in een regie van Jaak Vermeulen. Roger Dewilde regisseert het volgende stuk: «Greenwich» van Walter van den Broeck. Het interessantste stuk wordt wellicht «Dusa, fish, stad en vis» van Par Gems (verleden jaar in het Fakkelteater). Buiten abonnement brengt Korre nog «De Tettertrien» van Léautier en «De kleine Eva uit de kromme bijlstraat» van Louis Paul Boon, een verhaal in verzen dat voor het teater door Yvonne Lex werd gevisualiseerd.

Veel jonger te Brugge is Teater De Kelk (met o.i. de prettigste toneelruimte en meest entoesiaste toneelaanpak in de stad) dat nu ook, net als Korrekelder, in de categorie D werd opgenomen en dus ook meer armslag kreeg. Als kersverse directeur krijgt De Kelk Johan Cloetens maar de roergangers blijven Rudy Geldhof en Jacky Tummers. Het speeljaar wordt op 30 september ingezet met «De ad-

vertentie» van Natalia Ginzburg («L'insersione»), regie Rummers, met Rita Lommée, Lil De Waegeneer en Walter Boni. Vijftien vertoningen, tot 8 november. Het tweede stuk is «Winnaars en verliezers», het jongste stuk van Rudy Geldhof dat een co-productie wordt met Ankerruiteater, en Teater Vertikaal. De regie is van Eddy Asselbergs. Geldhof presenteerde zijn stuk als een psycho-drama met thriller-elementen en een emotioneel-realistische inslag. De auteur onderstreept dat zijn jongste stuk veel meer «story» heeft dan zijn vorige werken. Het wordt vertolkt door Lil Raeymaekers, Miek Deschepper, Door Van Boeckel en Lode Jansen. Als creatie voor Vlaanderen brengt De Kelk dan «De Ventster» dat als «La Foraine» werd geschreven door Gilbert Léautier. Het stuk loopt in een regie van de jonge Marc Lybaert en het wordt gespeeld door Huguette Goossens. Vanaf 17 februari wordt het nadien «Hello en tot ziens» van Athol Fugard (regie Horst Mentzel, met Suzanne Saerens en Bob De Moor). Ten slotte brengt De Kelk dan «Première» van John Cromwell («Opening Night») dat een creatie in Vlaanderen wordt met Jacky Tummers als regisseur en Suzanne Saerens in de hoofdrol. (Gn)

Toneelgezelschappen erkend en gesubsidieerd

Het staatsblad publiceert de zopas (4 juli) het KB dat uitvoering geeft aan het theaterdekreet voor het seizoen 1979-1980. Het gaat om een aantal erkennings- en subsidiëeringsbepalingen, die enig inzicht geven in de weg die de kulturele kredieten opgaan.

Voor een eerste reeks gezelschappen worden functies betaald:

● **repertoiregezelschappen:**

Koninklijke Nederlandse Schouwburg te Antwerpen (31 functies), Koninklijke Vlaamse Schouwburg te Brussel (30), Nederlands Toneel te Gent (30) en Koninklijk Jeugdteater te Antwerpen (29).

● **spreidingsgezelschappen:**

Reizend Volksteater te Antwerpen (24), Mechels Miniatuurteater te Mechelen (24), Westvlaams

Teater Antigone te Kortrijk (16).

● **kamergezelschappen:** Fakkelteater te Antwerpen (16 functies), Teater Arena te Gent (17), Nationaal Eigentijds Teater te Gent (12), Toneelgezelschap Ivonne Lex te Antwerpen (8), EWT-Randstadteater te Deurne (1), Jeugd en Teater Werkgroep te Brussel (11), Kroonteater-Podium te Hasselt (5).

Andere gezelschappen wor-

den eenvoudig betaald:

● **gezelschappen voor experimenteel of vormingstoneel:**

«Kollektief» Internationale Nieuwe Scène te Deurne (8 miljoen fr.), «Mannen van den Dam» Internationale Nieuwe Scène te Mortsel (7,15 miljoen fr.), Brussels Kamertoneel te Brussel (11 miljoen), De Korre te Brugge (4 miljoen), Westvlaams Teaterkollektief Malpertuis te

Tielt (3 miljoen), Teater Vertikaal te Gentbrugge (3 miljoen), Het Trojaanse Paard te Antwerpen (4 miljoen), Teater 19 te Brugge (2,5 miljoen), Nieuw Vlaams Teater-De Waag te Antwerpen (4 miljoen), Werkgroep voor Vormingsteater te Zomergem (4,5 miljoen), Educatief Theater Antwerpen te Antwerpen (3,2 miljoen), Het Speelteater te Gent (2 miljoen), TIE 3 te Ber-

chem (3 miljoen), BENT te Kasterlee (5 miljoen), Teater Stekelbees te Gent (3,3 miljoen), Teater De Kelk te Brugge (2 miljoen), Teater Herman Verbeeck te Antwerpen (3 miljoen), Raamtheater te Antwerpen (3 miljoen), De Zwarte Komodie te Antwerpen (2 miljoen) en Teaterwerkgroep Tentakel te Antwerpen (2,5 miljoen).

TONEEL

Kennismaking met toneel in De Kelk

Op woensdagen 26 nov., 3, 10, 17 dec. a.s. evenals op zondag 30 nov., telkens te 19u45 in De Kelk, organiseert het Vormingscentrum Lodewijk Dosfel/West-Vlaanderen in samenwerking met Teater De Kelk een volkshogeschoolkursus « Kennismaking met toneel ». Daarbij wordt het toneelstuk « Kampioenen » van Raul Mestre als concreet uitgangspunt genomen.

Opzet van de cursus is het op een praktische en illustratieve wijze verwerken van inzichten in het teatergebeuren. Aan bod komen vragen als hoe komt een toneelstuk tot stand ? Wie is daar al bij betrokken ? Wat komt daar allemaal bij kijken vooraleer een stuk op de planken komt ?

Centraal staat de direkte konfrontatie van eigen vragen en ervaringen van de deelnemers met mensen uit het vak. Dit aan de hand van vraaggesprekken met regisseur, acteurs, produktieleider, e.a.

Daarnaast staan ook een kijkje achter de schermen, een rondleiding in het teater, het bijwonen van een toneelstuk, enz., op het programma.

Opdat de ervaringen van de deelnemers enigszins gelijklopend zouden zijn, (wat niet uitsluit dat andere ervaringen niet aan bod mogen komen) wordt als concreet uitgangspunt op zondag 30 nov. het toneelstuk « Kampioenen » van Raul Mestre bijgewoond. Het betreft een sociaal en politiek geëngageerd stuk met als onderwerp de mensonterende en beestachtige verhoortechnieken die de politie in diktatorregimes in Zuid-Amerika toepast.

De kursusprijs bedraagt 550 fr. en dient vóór uiterlijk 19 nov. gestort op rekeningnummer 068-0638900-85 van het Vormingscentrum Lodewijk Dosfel met vermelding « Kursus toneel ».

Nadere inlichtingen alsook program-mabrochures zijn te bekomen bij het

Vormingscentrum Lodewijk Dosfel p/a Bannesteeg 4, te 9000 Gent (tel. 091/25.75.27 – tussen 8u30 en 17 u.) of in Teater De Kelk te Brugge (tel. 33.28.77).

Teater "De Kelk" belooft...

In « De Kelk » ter Langestraat te Brugge is men druk in de weer. Nu het teater als D-gezelschap door het ministerie erkend werd en er dus zaad in 't bakje komt (maar helaas altijd zo traag) zit men vol projecten voor het nakend toneelseizoen. Men kan zich een directeur veroorloven — Johan Cloetens is zijn naam — men kan zich zelfs een klein technische kader permitteren, maar men moet ook minstens 75 voorstellingen ten beste geven met 5 beroepsmensen. In ieder geval in de programmering praktisch in kunnen en kraken.

Als eerste stuk krijgt men een eigen productie met « De Advertentie » van de Italiaanse auteur Natalia Ginzburg. Dit is de geschiedenis van Teresa, een inkompleet — ook psychisch — isolement geraakte vrouw die een advertentie in de krant liet plaatsen waarbij zij een gezelschapsdame vraagt. Zo komt het meisje Helena in haar leven en deze zal nu al de frustraties van haar werkgeefster moeten ondergaan. Zal ook zij er aan kapot gaan?

Vergeeten wij niet dat zij Italiaanse mensen zijn en dat de emotionele geladenheid onder de Zuiderse zon zeer hevige vormen aanneemt, voeg daaraan een zekere suspens, een vertaling van Hugo Claus, een regie van Jacky Tummers, het spel van Rita Lommée, Liliane De Waegeneer en Walter Boni, en men mag zich aan een flinke brok realistisch toneel verwachten. Het stuk begint zijn carrière op zondag 30 sept. te 20u30.

Het 2e stuk is een creatie van Rudy Geldhof himself. De baas van « De Kelk » laat zijn publiek niet in de steek. Met de regelmaat van een klok pent hij zijn stukken neer. Eddy Asselbergs voert de regie. De acteurs zijn: Liliane Raemaekers, Miek Deschepper, Door Van Boeckel en Lode Jansen. Het is een co-productie met het Nieuw Vlaams Teater en het teater Vertikaal. Brugse première: op 16 nov. Titel van het nieuw werk: « Winnaars en verliezers » (doet aan Dostojevski denken). Het is de geschiedenis van een ontslagen jonge delinkwent John, die één in de gevangenis ontmoete gangster, Arie, opzoekt en alleen diens vrouw Simonne thuis vindt. Er ontstaat een relatie tussen John en Simonne terwijl men zich afvraagt of Arie zal opduiken. Maar in de grond gaat het weer (een beetje zoals in het eerste stuk) om een droom die men niet kan realiseren. Ook van dit stuk zijn een vijftiental voorstellingen voorzien.

Op 13 jan. 1980 loopt dan « De Ventster » van Gilbert Léautier. Men kent van hem vooral de lange monoloog « La Jaccasière » die met enorm succes ook in het Nederlands gespeeld wordt door Doris Van Canegem onder de titel « De Tettertrien ». « De Ventster » (« La Foraine ») is wel geheel anders van toon, maar toch weer een stuk voor één vrouw (of één man!), in dit geval Huguette Goossens. De regie is van Marc Lybaert. Het lijkt wel een stuk te zijn dat tot nadenken zal dwingen. Het wordt een bewustzijnproces waarbij een mens kapot gaat aan het goed doen en er zich zelf bij vergeet. Ergens is de mens toch eerst en vooral verantwoordelijk voor zijn eigen lot, of niet?

In febr. en maart wordt in « De Kelk » een productie geprogrammeerd van Teater Malpertuis uit Tielt met Suzanne Saerens en Bob De Moor. Titel van het stuk: « Hello en tot ziens » van Artol Fugard. Regie: Horst Mentzel.

Ten slotte, omstreeks 23 maart, is er in creatie voor Vlaanderen de zoveelste productie van « De Kelk » zelf, nl. « Première » van John Cromwell in een regie van Jacky Tummers met o.a. Suzanne Saerens. Naar het schijnt is dit een echt virtuositeitsstuk. Het speelt zich af in de kleedkamer van een beroemde aktrice (Fanny) die zich op een opvoering van het stuk « De Kersentuin » voorbereidt. Maar zij heeft juist een ontwenningsskuur achter de rug, heeft sedert maanden geen druppel alcohol meer gedronken en uitgerekend nu stuurt een kritikus haar een fles cognac. Centraal ligt hier de verhouding met haar kleedster, die haar bewondert maar ook haar wil beschermen...

Verder blijft « Katanga Diane » van Rudy Geldhof beschikbaar voor reisvoorstellingen. Te Brugge zal dit stuk niet meer te zien zijn.

Zoals men ziet blijft « De Kelk » trouw aan haar publiek en aan haar imago. Het belooft veel en wij verwachten ook veel. Dit aangenaam zaaltje heeft ons de jongste jaren van het boeiendste toneel geschonken. Wij hebben de stellige indruk dat het komend seizoen geen verzwakking zal betekenen.

JVD

5.2.0.1	4	241
BRUGGE X		

INFORMATIEBLAD TEATER DE KELK

Verschijnt tweemaandelijks
 4e Jaargang nr. 1, aug. sept. '79
 Verantw. uitgever : R. Geldhof, Langestr. 69, Brugge

” DE ADVERTENTIE ”

van Natalia GINZBURG

NEDERLANDS : HUGO CLAUS
REGIE : JACKY TUMMERS
MET : RITA LOMMÉE, LILIANE DE WAGENEER
WALTER BONI

Decor : Leo Hubrecht
 Productie : De Kelk
 Foto's : Walter Baes

Leo Hubrecht, Liliane De Wageneer, Rita Lommée, Jacky Tummers en Walter Boni

SPEELDATA :	ZONDAG 30 SEPTEMBER	DONDERDAG 25 OKTOBER
	ZONDAG 7 OKTOBER	VRIJDAG 26 OKTOBER
	DONDERDAG 11 OKTOBER	ZONDAG 28 OKTOBER
	VRIJDAG 12 OKTOBER	DONDERDAG 1 NOVEMBER
	ZONDAG 14 OKTOBER	VRIJDAG 2 NOVEMBER
	DONDERDAG 18 OKTOBER	ZONDAG 4 NOVEMBER
	VRIJDAG 19 OKTOBER	~~DONDERDAG 8 NOVEMBER~~
	ZONDAG 21 OKTOBER	Aaanvang 20u30

Kaarten : 150 fr. (Studenten, CJP en groepen : 100 fr.)
 Reservatie : - Teater De Kelk, Langestraat 69, 8000 Brugge, tel. 050/33.28.77
 - Boekhandel De Nieuwe Raaklijn, Geldmuntstraat 3, 8000 Brugge, tel. 050/33.67.20

" DE ADVERTENTIE " :

Centraal staat Teresa, zij behoort tot het soort Italiaanse volkswomen, die via Italiaanse films en zedenkomedies gemeengoed zijn geworden. zij is vroeger een tijdlang starlet geweest, en uit die periode heeft ze een man overgehouden waardoor ze via het huwelijk in de bourgeoisie gecatapulteerd werd. Huwelijk dat al rap mank bleek te lopen.

Teresa is het slachtoffer van de mythologie van de romantische liefde. Ze is in een (ook psychisch) isolement geraakt. Om haar eenzaamheid te verlichten heeft ze nu in kranten een advertentie laten plaatsen waarin ze om een gezelschapsdame vraagt.

Het stuk begint waar een jonge vrouw, Elena, zich komt aanbieden. Onmiddellijk betreft Teresa het meisje in de verstikkende sfeer van haar isolement en vergiftigt het kind met haar waanvoorstellingen van de liefde.

In hoeverre zal Elena er in slagen te ontsnappen aan deze waanvoorstellingen in het algemeen en aan Teresa in het bijzonder ?

En wat zal er gebeuren als Lorenzo, de man van Teresa, opdaagt ?

Liliane De Wageneer

Rita Lommée

Walter Boni

raad van europa.

de «council of europe» brengt honderden ministers elk jaar opnieuw samen, en voorziet mede daardoor in een heel wijd Europees forum wat betreft de uitwisseling van opinies en ervaringen.

hij organiseert ministerconferenties op alle domeinen en richt tal van werkvergaderingen in voor politieke mandatarissen en voor wetenschapslui. de raad van europa is uitgever van honderden studies over alles en nog wat als basis voor nationale besluitvorming welke dan weer moeten helpen om de Europese eenmaking te bevorderen.

het gaat hier om honderden verschillende nationale actuele problemen, gaande van geweld op de voetbalvelden tot werkverschaffing en van pollutie tot universitaire hervormingen.

ook u heeft mogelijks interesse voor een van de talrijke cursussen die elk jaar opnieuw door de «council of europe» worden ingericht. u kan er heel wat bij opsteken, u komt in contact met tal van mensen uit andere Europese landen die een beroep als het uwe uitoefenen.

voor meer informatie kan u terecht bij «council of europe», 67006 strasbourg cedex, france. best schrijft u in het engels of in het Frans.

kultureel centrum roeselare.

dat te roeselare sedert verscheidene jaren behoefte bestaat aan een aangepaste toneelakkommodatie, de stad waardig, is bekend. dit nijpend tekort was vooral de reden waarom in de tweede helft van de zestiger jaren het stadsbestuur besliste over te gaan tot de bouw van een volwaardig kultureel centrum.

het voorgeschreven sociologisch onderzoek in '68 was de eerste stap en werd gevolgd door een studie en uitgebreide studiereis van de kulturele raad, die tevens voorstellen formuleerde i.v.m. een aangepast terrein. in '71 al kocht het stadsbestuur het terrein aan de h. spilleboudreef - meenseheirweg, groot 1,3 ha voor 14 mln.

ruim 10 jaar na de start liggen de gronden echter nog steeds kaal en viel er enkel wat beweging te noteren met de komst van een of ander circus.

thans is het nog altijd wachten op de vaste belofte van ministriële toelage, waarvoor alles in het werk wordt gesteld.

VERDERE PROGRAMMATIE VAN TEATER DE KELK

van 16 november tot 28 december

"WINNAARS EN VERLIEZERS" van Rudy Geldhof

Regie : Eddy Asselbergs

Met : Liliane Raeymaekers, Miek Deschepper, Door Van Boeckel en Lode Jansen.

Decor : Lee Preedy

John, bijgenaamd de Playboy is een jeugdige delinquent die net uit de gevangenis is ontslagen. Hij vindt onderdak bij Simonne, de vrouw van een vroegere celgenoot. In het huis van Simonne zal hij ook het knappe meisje Els leren kennen, alsook Alexander, een bizar oud man . . .

Van dit stuk lopen ook series te Antwerpen (Nieuw Vlaams Teater) en te Gent (Teater Vertikaal). Het is een co-productie N.V.T. - De Kelk - Vertikaal, in wier opdracht het geschreven is, Een creatie.

van 13 januari tot 8 februari

"DE VENTSTER" van Gilbert Léautier

Nederlands : Maggy Van Herreweghe

Regie : Marc Lybaert

Met Huguette Goossens

Decor : Leo Hubrecht

Uitkijken naar het regiedebuut van Marc Lybaert die Huguette Goossens negen verschillende personages laat vertolken.

Een creatie voor Vlaanderen.

Ook beschikbaar voor reisvoorstellingen.

vanaf 23 maart

"PREMIERE" van John Cromwell

Nederlands : Maggy Van Herreweghe

Regie : Jacky Tummers

Met o.m. Suzanne Saerens

Decor : Leo Hubrecht

Een blik in de kleedkamer van een geronomeerde actrice met drankproblemen, een paar uur voor ze de planken op moet. Het beeld van een haat-liefde verhouding tussen een actrice en haar kleedster.

Een creatie voor Vlaanderen

"KATANGA DIANE" GAAT OP REIS

Wegens het succes die deze monoloog van Rudy Geldhof vorig jaar kende, blijft hij beschikbaar voor reisvoorstellingen. Wie het stuk gezien heeft, weet dat Suzanne Saerens werkelijk schittert in haar rol van Katanga Diane, de gewezen stripdanseres en prostituee voor koloniale.

Een brok Brussels bij Night uit de vijftiger-zestiger jaren.

Inlichtingen : Teater De Kelk. tel. 050/33.28.77.

TE GAST IN TEATER DE KELK

van 17 februari tot 2 maart

"HALLO EN TOT ZIENS" van Athol Fugard

Regie : Horst Menzel

Met Suzanne Saerens en Bob De Moor

Productie : Teater Malpertuis

Decor : Leo Hubrecht

Het verhaal van een broer en zijn zuster in Zuid-Afrika waar de minst-begoede klasse van zwart en blank schier verhinderd wordt een menswaardig bestaan te leiden.

LUSTERIE & ELEKTROHANDEL

St.-Gilliskerkstraat 10

BRUGGE

tel. (050) 33.13.39

Goudenhandstraat 17

BRUGGE

tel. (050) 33.89.09

alles wat betreft :

- INSTALLATIE MATERIAAL
- FRIGO'S
- TELEVISIE
- MUZIEK INSTALLATIES
- WASMACHINES, enz...

- ALLERLEI LUCHTERS
- VERLICHTINGSAPPARATEN
- GESCHENKARTIKELEN

"De Advertentie" *Amysch*
verzorgde versie *Handelsblad*
van minder goed stuk

Liliane De Waegeneer, Rita Lommée en Leo Halterman in « De Advertentie ».

Wie naar het eerste stuk van « De Kelk » gaat kijken zal eerst getroffen worden door het decor; een bourgeois interieur van de meest onpersoonlijke soort, pseudo luxe, hyperkonventioneel, en daarin een wand volgehangen met agressieve schilderijen die erg modern en gedurfd willen aandoen maar eveneens een sfeer scheppen van « willen maar niet kunnen ». Wanneer men dan verneemt dat men zich te Rome bevindt, kijkt men even op want dit decor kan evengoed Brugs zijn! De vrouw van middelbare leeftijd die in die woonkamer evolueert blijkt weldra even « parvenu » te zijn als haar meubilair, maar helaas ook even zielloos.

In het eerste bedrijf van « De Advertentie » vertelt zij in het lang en het breed heel haar leven en al haar ongeluk. Het wordt een lange, veel te lange monoloog. Om de schijn te redden heeft auteur Natalia Ginzburg aan die monoloog de vorm van een dialoog gegeven. Teresa (de vrouw) krijgt namelijk het bezoek van een studente (Elena) die op een advertentie is ingegaan en zich als een soort gezelschapsdame aanmeldt. Elena wordt aldus de geduldige toehoorder van Teresa.

In feite is de geschiedenis van Teresa zeer banaal. Opgegroeid in een arm gezin vlucht zij vrij spoedig al die ellende, speelt enkele figurantenrollen in Cinecitta en slaat daar een ingenieur aan de haak die verondersteld wordt een wetenschappelijk vorderer te zijn. Na heel wat avonturen huwen zij. Er komen geen kinderen maar wel problemen; wat men thans zo mooi kommunikatietoornissen noemt.

Teresa is ergens neurotisch gestoord. En hoe verder zij in haar verhaal vordert hoe duidelijker dit wordt. Nu is haar man er van door; hij kon het niet meer bij haar uitstaan. Zijn werk en zijn opzoekingen eisten een inwendige rust die hij bij haar niet vond. Dit wil Teresa zelfs toegeven. In haar lange vertelling zien wij de verlaten vrouw een beetje als een masochistische biechtelinge. Vooral die ontwikkeling is boeiend in dit eerste bedrijf. Voor de rest blijft Elena een vrij vaag personage en vernemen wij over Lorenzo, de gevluchte man, niets substantieels.

Na de pauze verschijnt Lorenzo. Die elegante vlotte man maakt enorme indruk op Elena. Maar niet op de toeschouwer. Hij begint opnieuw aan hun verhaal. Dan is er een confrontatie met Teresa vol verwijten, vol beschuldigingen. Ten slotte zien wij Elena die ondertussen zeer bevriend werd met Teresa, haar koffers maken om met Lorenzo

een nieuw leven aan te vangen. Het hyperdramatisch slot rondt het geheel af als een fait divers onder de rubriek « drama van de jaloersheid ».

Zo hebben wij het stuk ondergaan: langdradig, onevenwichtig, banaal maar vooral leeg. De waarschijnlijk zeer goede vertaling van Hugo Claus, kan daar niets aan verhelpen. Misschien is juist die leegheid de kern van het drama. Maar dat geloven wij niet.

We hebben veeleer de indruk dat de Italiaanse Natalia Ginzburg dit stuk schreef met een aktrice voor ogen, die zij de gelegenheid wilde bieden te schitteren in een rol vol virtuose momenten. Centraal staat natuurlijk Teresa. Zij is mooi (in ieder geval mooi geweest) en wordt verscheurd tussen zelfmedelijden, haat, liefde, misprijzen, opstand en tutti-quant. Daarbij is zij haar zenuwen niet langer de baas. Zij weent, zij lacht, zij paradeert, zij vleit, zij wanhoopt, zij is compleet afwezig en het ogenblik daarop hyper aanwezig. Kortom een rol voor een prima donna.

Rita Lommée kreeg die rol. En zij schittert. Zij opent alle registers van haar talent. Het wordt bijna een demonstratie. Maar wat nu werkelijk in het hart van die vrouw omgaat blijft een raadsel. Of heeft zij geen hart? Met al haar mogelijkheden blijft de aktrice verwijderd van het publiek. Zij is bewonderenswaardig, maar men leeft niet mee. In dit opzicht staat Liliane De Waegeneer in de rol van Elena dichterbij de toeschouwer. De vertolking van Leo Halterman als Lorenzo is nog wat onevenwichtig. Maar hij redt zich heel goed vooral wanneer men rekening houdt met het feit dat hij Walter Boni, die ziek is, moest vervangen.

Alles berust dus op de vertolking van één personage. « De Advertentie » staat of valt met Rita Lommée. Het stuk valt niet, maar het staat een beetje als de toren van Pisa. Bij gebrek aan innerlijke geloofwaardigheid en ruggegraat, wordt dit drama een melodrama. Virtuoso gespeeld en geregisseerd bereikt het echter zelden momenten van echte ontroering. Het is nog een geluk dat het slot zo kort uitvalt.

Ten slotte nog volgende opmerking. Wij hebben met Italiaanse mensen te doen. Jacky Tummers, de regisseur, had dit zuidelijke karakter van zijn personages fel kunnen onderlijnen. Hij heeft het niet gedaan, wellicht met reden. Maar soms gebeurt het toch, vooral in de rol van Lorenzo, wat dan even plezierig als vreemd overkomt, er in ieder geval de eenheid van het stuk schaadt.

J.V.D.

RITA LOMMÉE SUPERLATIEF

BRUGGE – Als eerste stuk van zijn vierde speeljaar heeft Teater De Kelk «L'Inserzione» van de Italiaanse auteur Natalia Ginzburg gekozen. In een vertaling van Claus werd het stuk jaren her al door KVS opgevoerd als «Teresa». Te Brugge is het dan «De advertentie» geworden, een beetje ingekort wellicht, een praatstuk over vrouwelijke neurose. Een stuk echter naar de tand van Rita Lommée die zich, in de rol van Teresa, echt overtreft.

In een werk, dat voor drie vierde monoloog is, kan de aktrice zich uitleven, zoals ze dat trouwens al deed in het telefoonstuk van Cocteau. In een trieste flat, gevuld met schilderijen allerhande, zien we van meet af aan een Teresa die, verflenst en met pillen opgepept, zit te dubben over een leven dat steeds een stuk losse façade was en nu in neurose dreigt weg te ebben. Wat haar leven is geweest vertelt ze in monoloog en ook in dialoog met de jonge studente Elena die bij haar een kamertje komt huren. Zo te horen is Teresa altijd een wildzang geweest, een onevenwichtig stuk konventie, die een hekel had aan kippen, konijnen en oude mensen.

Thuis was ze al niet gegeerd omdat ze een produkt van haar oom Giacomo bleek te zijn en dra was ze de pijpen uit om als figurante in een filmbedrijfje vulseltje te spelen. Als figurante zat ze zo eens op het puin van Troja te dromen, toen ze door Lorenzo, een rijkemanszoon, werd opgemerkt en opgevrijd. En nadien gehuwd. Dat huwelijk had de redding van Teresa kunnen worden maar dra was het spel tussen die twee uitgespeeld en Lorenzo nam de wijk, flodderend her en der, en af en toe eens op bezoek bij Teresa. Ook hij is een onevenwichtige maar neurotisch is hij niet geworden. Wel een dilettant, begaafd maar oppervlakkig, een man die van

alles het leukste en beste pleegt te nemen.

Teresa geeft ons haar versie van het leven en Lorenzo de zijne over hetzelfde leven. En dat is een van de interessante items in het stuk. Tussen die twee zien we de jonge Elena (Liliane De Waegeneer), een brokje rustige en leuke natuur dat kan luisteren naar de koffiemolen-metbiografie. Ten slotte zal alles mislopen. Met een zwaar revolverschot dan. Het einde voor Elena en de definitieve ondergang van Teresa. Wat er met Lorenzo zal gebeuren weten we niet maar zijn tuintjes zal hij wel vinden.

Een sterk stuk is het zeker niet geworden en aanvankelijk hebben we zelfs gevreesd dat de biecht van Teresa in de verveling zou dood lopen. Dat is dan niet gebeurd en Rita Lommée heeft, met ups en downs, haar verhaal op peil gehouden en nog eens bewezen dat een stuk soms door één vertolker kan

DE STANDAARD
worden gered. Een keer onderweg mag dat wel maar met veel van die stukken zouden we de weg naar het teater misschien kunnen vergeten. Laat ons nog onderstrepen dat Jacky Tummers met zijn gebalde versie aardig heeft gemaneuvreerd, dat Liliane De Waegeneer best overkomt en dat Leo Haelterman een pluim verdient. Moest immers in extremis voor Walter Boni invallen en speelde met lofwaardige losheid de rol van de Italiaanse dilettant. (GN)

Tot 4 november. Steeds op donderdag, vrijdag en zondag.

Het Vlaams Weekblad

TONEEL**De Advertentie
„Les F...” op
z'n Italiaans**

Belgen zouden zo dom zijn als het paard van Kristus. Hollanders slepen een reputatie van krenterigheid achter zich aan. Fransen zijn al te chauvinistisch en ga zo maar door. Elke natie, elk volk lijkt zo een of andere legendarisch privaat gebrek te hebben.

Voor de Italianen lijkt de zaak enigszins ingewikkelder te lig-

gen. Hun doorsnee pekelzonden zijn niet zo maar in een penntrek samen te spietsen. Drukdoenerij, een beetje te veel door banaliteiten overdreven eigenwaan, al te libidineus ingesteld: zo wordt de keerzijde van de Italiaanse medaille nogal eens gereflekteerd. Ook in „de Advertentie” de Claus-vertaling van Natalia Ginzburgs „L'Inserzione”.

Een stuk dat bij de meerderheid van de bewoners van het Europese laarsland zeker in geen te beste aarde zal gevallen zijn. Niemand wordt immers graag op zijn fouten gewezen. Een soort „Les F...” is het dus, al gaat de vergelijking natuurlijk maar voor een deeltje op. In deze kontekst dient voor ons part het toneelstuk geplaatst dat thans in teater De Kelk te Brugge speelt.

Zwaarwichtige zaken is de inhoud niet rijk, wel veel gehannes om eigenlijk niet veel soeps, zodanig dat velen er mogelijk een zucht bij zullen laten. De intrige is een klassieke toneeldriehoeksverhouding. Teresa, Rita Lommée, is een Italiaans vrouwtje van de 2e leeftijd dat met haar gevoelsleven in het verleden blijven steken is. Als juffrouw van doodgewone komaf had zij het voorrecht (?) in haar hoedanigheid van anoniem starletje in het filmmekka Cinacitta op een man als Lorenzo te botsen.

Het werd wat men noemt een liefde op het eerste zicht. Lorenzo een trapje hoger op de maatschappelijke ladder te situeren, liet zich de trouwring aansmeren. Het huwelijk liep echter op de klippen. Teresa heeft dat

nooit kunnen kropen. Verteerd door ldvd heeft ze er op de duur neurotische trekken aan overgehouden. In al haar (gewilde) eenzaamheid plaatst ze ten slotte enkele zoekertjes in de krant om een gezelschapsdame. Het nog naïeve, onbezoedeld lijkend studentinnetje Elena (Liliane De Wageneer), een romantisch kind met vooral oren om te luisteren, gaat erop in. In de eerste akte van „De Advertentie” doet Teresa haar hele verhaal uit de doeken aan haar nieuwe gezellin.

Spontaan komt alles eruit, tot de meest banale details toe. Het wordt een spraakwaterfall in de echte zin van het woord, een rol waarvan de memorering iedere gewone sterveling nachtmerries zou verschaffen. Deze Italiaanse versie van de Tettertrien, waar-

mee het hele stuk staat of valt, wordt met een bijzonder brio vertolkt door Rita Lommée.

Lorenzo, de langverwachte ex, de broodnodige deus ex machina duikt pas na de pauze op. Het blijkt dat hij helemaal niet van zo hoog valt als hij afgeschilderd werd door Teresa. Lorenzo (Leo Haelterman) is het prototype van wat men de Italian Lover pleegt te noemen. IJdel, zelfs narcistisch, oppervlakkig maar met een bijzondere verzorging van uiterlijkheden. Het koormeisje Elena moet wel vallen voor zijn charmes, da's geen verrassing. De wanhopige Teresa, die zich nu helemaal als martelares ziet, zorgt voor een dramatisch slot, dat op het eerste zicht al te banaal is. Maar dat is nu eenmaal de zin van «De Advertentie». Een persiflage van het

Italiaanse of het zuiderlijke karakter, zonder evenwel in racisme te vervallen. (Het blijft humoresk voor wie de zaken breder wil zien).

Het stuk wordt op schitterende wijze gestalte gegeven door Rita Lommée, misschien wat al te overdreven opgeladen door stand-in Leo Haelterman (de oorspronkelijk voorziene acteur gaf een week voor de première verstek) en in haar beperkte rol ook heel aardig door de lieve Liliane De Wageneer. De Advertentie trapt dus op Italiaanse teentjes, maar niet met bottienen aan. Hoever de verdraagzaamheid van de Italianen reikt weten wij niet, in ieder geval is de film die ooit van „L'Inserzione” gemaakt werd, een dikke flop geworden.

Daniel STEEVENS

Nieuw seizoen in De Kelk

BRUGGE (Van een medewerker) — Teater De Kelk (Langestraat Brugge) zette zijn 4e seizoen in met „L'Inzezione” van de Italiaanse schrijfster Natalia Ginzburg. Deze produktie werd in dezelfde vertaling van Hugo Claus in 1973 door K.V.S. Brussel opgevoerd onder de titel „Teresa”.

Ginzburg was 49 toen ze haar eerste toneelstuk schreef. Zijzelf getuigde dat de kennismaking met het teater van Harold Pinter haar tot schrijven heeft aangespoord en deze beïnvloeding is duidelijk merkbaar in haar dramatische oeuvre.

Het hoofdpersonage uit „De advertentie” is een neurotische, zichzelf beklagende vrouw, die door haar man verlaten werd en niet in staat is aan iets anders te denken of over iets anders te praten dan over haar samenleven met die man.

Teresa behoorde, toen ze jonger was tot het soort 3e rangs starlets die aan de ingang van filmstudio's staan te hengelen naar figuratie-opdrachten. Zo leerde ze Lorenzo kennen, een eeuwig in schijnstudies verzonken rijke playboy. Via een huwelijk met hem, dat al snel bleek spaak te lopen, werd ze in de bourgeoisie gekatapulteerd. Het stuk begint waar een studentin Elena (Liliane De Wageneer) zich komt aanmelden, ingaand op een advertentie van Teresa (Rita Lommée) die om een inwonende gezelschapsjuffrouw vroeg. Teresa, verslaafd aan kalmeermiddelen, betreft het meisje onmiddellijk in de angstaanjagende sfeer van haar eenzaamheid en vertelt in één adem haar levensverhaal: een monoloog over de teleurgang van een romantisch liefdesmythe. In het 2de deel worden we gekonfronteerd met Lorenzo (Leo Haelterman) en eigenlijk te vlug, rijst het vermoeden van een spontane

idylle tussen hem en Elena, waar uiteindelijk een nogal goedkope dramatische ontknoping zal op volgen.

Minder scherp dan bvb. Albee in z'n „Wie is bang voor Virginia Woolf” toont Natalia Ginzburg ons, eens te meer, de aftakeling van een huwelijk en meer in het bijzonder de ondergang van een hierdoor ook psychisch totaal geïsoleerde vrouw. Teresa en Lorenzo zijn twee identieke karakters, even verward en zonder enig houvast, maar alleen hij heeft ingezien dat twee mensen maar kunnen samen leven als ze elkaars tegenpolen zijn. Teresa kan of wil dat niet inzien: ze poogt zich vast te klampen aan een, voor Lorenzo reeds lang vervlogen illusie: samen gelukkig te kunnen zijn. Ze houdt vol nog steeds van hem te houden, alhoewel voor haar elk weerzien een aanleiding is om haar ellende op hem verder af te reageren. Wanneer ze inzien dat Elena haar plaats bij Lorenzo gaat innemen brengt wan hoop haar tot een fatale daad. Rita Lommée brengt op een bijzonder expressieve manier de lange monoloog van de grenzeloos eenzame, verlaten vrouw. Alhoewel misschien iets te stereotyp voor wie haar zag in bijna gelijkaardige rollen: „De geliefde stem” (Jean Cocteau) en „Twee vrouwen” (Rudy Geldhof). Liliane Wageneer, de lieve diskrete jonge vrouw, geeft op passende wijze gestalte aan Lorenzo's opmerking: „Wij kunnen onze medemensen alleen maar helpen door naar ze te luisteren”. Leo Haelterman nam in extremis de rol over van Lorenzo, die oorspronkelijk door Walter Boni zou gespeeld worden: binnen een paar voorstellingen beslist een vlotte en zorgeloze Italiaanse playboy! Leo Huybrecht creëerde een sfeervol dekor, nauwkeurig afgewerkt tot in de kleinste details. Dit zeker genietbaar stuk, in een regie van Jacky Tummers, loopt nog in teater De Kelk elke donderdag, vrijdag en zondag tot 4 november.

Ghislain Langaskens

12/70 E3
**TONEEL
 BESPREKING**

NTG bracht De Advertentie

Titel : De Advertentie,
 Auteur : N. Ginzburg,
 Regie : Jef Demedts,
 Produktie : NTG Gent,
 Teater : Stadsschouwburg

„De Advertentie” zoals die door het NTG werd opgevoerd, is een vrij ongenietbaar stuk. Alleen al door de fysieke verschijning van Lieve Moorthamer als Teresa komt het gegeven nogal apocrief over. Ook faalt ze in haar poging om er een virtuose one-woman-show van te maken. Haar stem doet na twee uur echt pijn aan de oren, en het personage Teresa krijgt in haar rol weinig diepte. Door deze stereotiepe regie gaan heel wat symbolisch-belangrijke zaken verloren, waardoor het geval erg vlug gaat vervelen. Dat hebben we vorig jaar in De Kelk niet aan gevoeld, toen daar De Advertentie werd opgevoerd, met Rita Lomme in de hoofdrol, en Jacky Tummers als regisseur. Misschien is dit ook geen schouwburgstuk. Leah Thijs bv moet konstant schreeuwen om in de zaal verstaanbaar te zijn. Moorthamer en Versyp ook, maar dat wordt nog een beetje verdoezeld door het na te streven Italiaanse temperament. Ginzburg heeft duidelijk willen aantonen dat (on)gelukkig zijn afhangt van het toeval. Zoals alles misschien toeval is. Maar in de interpretatie van het NTG komt dit echt niet over. Ja, voor een goeie Advertentie kun je eigenlijk beter in dit blad terecht.

(Jon Misselyn)

Slaperig NTG met "De Advertentie"

Het stuk « De Advertentie » van Nathalie Ginzburg, een Italiaanse, zagen wij reeds vorig jaar in teater De Kelk met Rita Lomme in de hoofdrol. Dit leek ons toen zeer geschikt voor een klein teater met slechts 3 personages waarvan er een voortdurend praat, een tweede bijna steeds moet luisteren en een derde meestal afwezig is. Het NTG kwam dinsdag jl. naar de stadsschouwburg met een reusachtig decor, enorm ingewikkeld, zeer barok, waarin men een van die oude Romeinse paleizen kon herkennen die men zo goed en zo kwaad als het kan van woonkamers en appartementen heeft voorzien.

De eenzaamheid van Teresa zou heel die ruimte moeten vullen... Zij is van middelbare leeftijd, gehuwd, kinderloos en gescheiden, neurotisch en verbitterd. Zij verhuurt een kamer aan een studentin Elena. Teresa is tevens zo possessief dat zij, na het verlies van haar man Lorenzo, nu dit meisje wil inpalm. Niets met sexualiteit of zo te maken. Eenvoudig iemand hebben omdat men het leven niet aankan. Als Lorenzo op een schone morgen verschijnt wordt Elena op die optimistische mooi-prater verliefd. Zij zal met hem trouwen. Dat neemt Teresa niet en zij schiet Elena zo maar een hele kogellager door de huid!

In De Kelk had dit stuk ons nog enigzins kunnen boeien, met het NTG en ondanks een schitterend decor, valt het danig tegen. Het is een one-man show die Lieve Moorthamer als Teresa niet kan waar maken. Heel het eerste bedrijf kan zij niet veel anders dan de zaal in slaap wiegen. Men moet wachten op Nolle Versyp (als Lorenzo) om wat leven in de brouwerij te krijgen. En zelfs dan nog blijft alles draaien rond kleinburgerlijkheid, kleine mensen, kleine verwijten, terwijl de grote stad daarrond blijft bestaan met het onvermijdelijk lawaai van de straat.

Men sleurt in de programmabrochure het advies van twee neuropsychiaters om Teresa te analyseren. Alsof wij haar daardoor beter begrijpen. Is er met dat mens iets niet in orde? Waarschijnlijk wel, maar lopen er zo geen tientallen rond in elke wijk van elke grote stad? Schieten zij dan ook studentinnen neer

die er met hun (reeds lang gescheiden) man vandoor gaan? Wellicht deed de auteur er goed aan zich eveneens te laten doorlichten bij de hooggeleerde heren van de psychiatrische fakulteiten.

Als een personage met een revolver speelt bij het begin van een stuk, mag men verwachten dat dit wapen gebruikt wordt bij het slot. In De Advertentie sluimert alles zodanig in onder de woerdenvloed van een apatische vrouw dat men die revolver warempel vergeten had.

Regisseur Jef Demedts is gelukkig zo vriendelijk dat hij op het ogenblik van de moord alle lichten laat uitgaan. Zo zitten wij ook met het stuk volledig in het duister. Want het was toch niet de bedoeling een banaal geval van jaloersheid uit de doeken te doen? En zo niet, wat dan wel?

Jammer voor het NTG, dat ons gewoonlijk veel beter toneel brengt.